

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ПРИ СКЛАДАННІ ІСПИТІВ

Глибоке та міцне засвоєння студентами матеріалу повинно забезпечуватися правильно організованим контролем їх знань, умінь та досвіду творчої роботи. Головними завданнями контролю знань студентів є перевірка засвоєння студентами навчального матеріалу, повторення та закріплення вивченого, власне виявлення недоліків у знаннях студентів та застосування заходів щодо усунення цих недоліків.

Перевірка знань студентів має велике виховне значення, оскільки вона стимулює їх систематичну роботу, розвиток почуття відповідальності за результати навчання, що особливо важливо в сьогоденних умовах.

Іспит завершує вивчення дисципліни, і від заліку його відрізняють не лише підвищені вимоги, але й диференціація оцінок. Історично у вищій школі іспити проводилися в усній формі, а залік приймався переважно у письмовій формі або співбесіди. Реформа навчального процесу, яка зараз відбувається, орієнтована саме на відповіді за білетами у письмовій формі. Викладачі визнають у такій формі не лише позитивні, але й негативні моменти. До позитиву слід віднести значне скорочення часу на перевірку знань (правда, додається час на складання карти правильних відповідей), стандартизацію відповідей, а до негативу — формалізацію оцінок, обмеження творчості і висловлення власної думки, вміння обґрунтовувати та порівнювати позиції, спокуса списування, а також «підказки» у вигляді готових відповідей. Крім того, перевірка білетів має відбуватися у стислі строки, тому трапляються випадки поверхового огляду відповідей.

Не до всіх дисциплін є доцільним застосовувати тільки письмову форму іспиту. Усна відповідь одразу показує, наскільки

студент володіє матеріалом, дозволяє спілкуватися викладачу зі студентами, навіть під час іспиту вказати на помилку у відповіді. Такої можливості письмовий іспит не надає. У заочній формі навчання можливі випадки, коли студент, не відвідуючи сесії, взагалі оцінюється без очного контакту.

В багатьох предметах або окремих темах недоцільно або неефективно перевіряти знання шляхом постановки практичних завдань або варіантів готових відповідей. За письмових іспитів часто обсяг знань студентів обмежується термінологічним словником.

Найкращим варіантом було б застосування комбінованого підходу, коли студент готує письмові відповіді на питання (завдання) білету, а до них додає свою усну відповідь, але не зачитуючи механічно написане. Тоді друга частина іспиту набуває форми діалогу: своїми усними поясненнями студент може підвищити оцінку письмових відповідей, або навпаки — знизити загальну оцінку, якщо виявиться слабке володіння матеріалом.

Іспит (у письмовий або усній формах) має завершуватися підведенням підсумків, зверненням викладача до групи, яка складала іспит.

Непростим практичним питанням є доля незадовільних оцінок на іспиті, які не дають права студентам повторно скласти іспит без нового проходження курсу (оцінка «F»). Іноді викладачі уникають таких оцінок, хоча окремі студенти того заслуговують. Інша двійка, «FX», також несе в собі проблему — викладач отримує додаткове навантаження, приймаючи повторно іспити.

Удосконалення навчального процесу є нескінченним. Тому іспит як вершина контролю та оцінювання успішності навчання студентів в той же час є певної оцінкою ефективності діяльності викладача. При цьому формальний підхід (у вигляді середнього балу за предметом по групі, розподілу студентів за отриманими оцінками) не дозволяє з точністю визначити, наскільки високі бали є результатом дбайливого ставлення студентів та викладача до навчального процесу, а низькі бали — низькою підготовкою студентів та нехтуванням своїми обов'язками з боку викладача. В значній мірі на ці параметри впливають такі чинники, як складність дисципліни, відповідність її профілю спеціальності студентів, а також особисті якості викладача, в тому числі позитивне його сприйняття аудиторією.